

Správa o plnení Národného plánu zavedenia eura v SR

(schválená vládou SR dňa 9.8.2006)

1. Zhodnotenie obdobia od predloženia ostatnej správy o plnení Národného plánu zavedenia eura v SR do konca júna 2006 z makroekonomického hľadiska

Prípravy na zavedenie eura a plnenie úloh Národného plánu zavedenia eura v SR postupujú podľa harmonogramu tak, aby bolo možné prijať spoločnú európsku menu – euro k 1. januáru 2009.

Slovenská republika zatiaľ spĺňa kritérium pre dlh verejných financií a pre dlhodobé úrokové sadzby. Kritérium stability kurzu začala SR oficiálne sledovať a plniť vstupom do kurzového režimu ERM II – podľa doterajšieho vývoja by jeho splnenie nemalo byť pre SR vážnejším problémom. Slovensko v súčasnosti neplní kritérium pre infláciu a pri deficite verejných financií (posudzuje sa z hľadiska doterajšieho a očakávaného trendu s ohľadom na vplyv dôchodkovej reformy) nebolo ešte Slovensko vyňaté zo strany Európskej komisie z procedúry nadmerného deficitu. Ak sa dodrží dostatočná fiškálna disciplína, rizikovým sa javí len plnenie kritéria pre mieru inflácie. Znižovanie, resp. dostatočné tempo znižovania inflácie v SR, je ohrozené rastom svetových cien ropy a energetických surovín, pričom rizikom môže byť aj akcelerácia domáceho dopytu. Z tohto dôvodu sú prospešné ambiciózne ciele fiškálnej politiky v znižovaní deficitu, ktoré podporia aj plnenie inflačného cieľa tak, aby všetky kritériá boli dosiahnuté v roku 2007.

Z uvedeného vyplýva, že aj do budúcnosti bude potrebné vynaložiť čo najvyššie úsilie, aby Slovensko spĺňalo všetky záväzky potrebné na vstup do eurozóny od roku 2009.

2. Stav plnenia úloh z Národného plánu zavedenia eura v SR

2.1. Plnenie úloh v jednotlivých sektoroch a oblastiach

K dátumu predloženia predošlej správy boli otvorené dve úlohy v zodpovednosti MF SR a MDPT SR pod gesciou Pracovného výboru pre informatiku a štatistiku s pôvodným termínom plnenia 31.12.2005. Tieto boli splnené v náhradnom termíne do 31.03.2006.

Pracovný výbor pre legislatívu koordinuje realizáciu úloh vyplývajúcich z Harmonogramu legislatívnych krokov zavedenia eura v SR, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 1040 z 21. decembra 2005. V súvislosti s plnením harmonogramu bol pripravený a na medzirezortné pripomienkové konanie predložený prvý návrh novely zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov (bod 2 harmonogramu).

Pracovný výbor pre komunikáciu splnil úlohu zorganizovať „Deň otvorených dverí v Národnej banke Slovenska“ k 13.5.2006. Úlohu zorganizovať „Národnú konferenciu“ nebolo vzhľadom na utajovaný termín vstupu do ERM II možné splniť. Navrhovaný náhradný termín je v priebehu roka 2007.

Pracovný výbor pre banky a finančný sektor splnil úlohu „Vykonať zmeny v tuzemskom medzibankovom platobnom systéme SIPS: 3. Rozhodnutie o využívaní formátu IBAN“. Banková rada NBS dňa 20. júna 2006 rozhodla, že konkrétne kroky budú upravené v Národnom pláne migrácie SEPA v Slovenskej republike. Na ostatných úlohách sa pracuje priebežne.

Pracovný výbor pre nefinančný sektor a ochranu spotrebiteľa pripravil informatívny formulár pre podnikateľské subjekty, vysvetľujúci problematiku eura v obchodných zmluvách, na ktorého základe sa na úrovni podnikateľskej sféry prijímajú vhodné (reálne, optimálne) rozhodnutia nevyvolávajúce právnu neistotu. Vytvorenie „Konceptie ochrany spotrebiteľov pri zavedení eura v SR“ sa plní podľa časového harmonogramu.

V pôsobnosti tohto PV nastal časový sklz v plnení úlohy vypracovať „Analýzu o možnostiach a potrebe legislatívnej úpravy rámcovo zasahujúcej a zjednodušujúcej riešenie redenominácie akcií a tým aj

postup akcionárov (spoločníkov) v smere zachovania právnej istoty a dosiahnutia zaokrúhlených redenominovaných nominálnych hodnôt akcií“. Zodpovednosť za túto úlohu má Ministerstvo spravodlivosti SR v spolupráci s vecne príslušnými ministerstvami.

V pôsobnosti **Pracovného výboru pre informatiku a štatistiku** boli do konca roku 2005 splnené dve zo štyroch termínovaných úloh. Časový sklz v dvoch úlohách v zodpovednosti MF SR a MDPT SR bol dobehnutý k 31.3.2006, sú to úlohy:

- Vypracovať a zverejniť zoznam kritických faktorov, ktorým je nevyhnutné venovať pozornosť v procese prípravy systémov na prechod na euro,
- Pripraviť odporúčania pre súkromný sektor, týkajúce sa budovania nových informačných systémov, úprav jestvujúcich informačných systémov, konverzie historických a štatistických údajov.

Časový sklz neohrozil plnenie ostatných úloh. Úloha „vypracovať a zverejniť metodické usmernenie pre postup konverzných prác s historickými údajmi“ bola splnená v stanovenom termíne vydaním „Metodického pokynu pre prepočet finančných údajov do eura v oblasti národného štatistického systému“. Metodický pokyn je zverejnený na stránke Ministerstva financií SR.

Pracovný výbor pre verejnú správu zosumarizoval od ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy informácie o ich pripravenosti a rozpracovanosti „Plánu konverzie a úpravy finančných informačných systémov, ktorý obsahuje potrebné kroky na zabezpečenie konverzie finančných údajov obsiahnutých v informačných systémoch a prípadné samotné prispôsobenie fungovania informačných systémov“. Podklady následne poskytol PV pre informatiku a štatistiku.

Vzhľadom na fakt, že pracovné výbory dávnejšie upozornili na problémy v komunikácii a spolupráci s vyššími územnými celkami (VÚC), splnomocnenec vlády SR pre zavedenie eura (ďalej len „splnomocnenec“) inicioval stretnutie s predsedami VÚC, ktoré sa uskutočnilo koncom marca. Výsledkom stretnutia bolo menovanie zástupcu VÚC, ktorý sa bude pravidelne zúčastňovať rokovaní pracovných výborov.

Národný plán tiež predpokladal uskutočnenie národnej konferencie pri príležitosti vstupu SR do ERM II do mesiaca po vstupe. Tento termín nebol reálny vzhľadom na utajovaný termín vstupu. Konferencia by sa mala uskutočniť v náhradnom termíne v roku 2007.

Otvorenou tiež zostáva aktualizácia Národného plánu zavedenia eura v SR, ktorá mala byť vykonaná do konca júna 2006. Vzhľadom na to, že vedúci PV nepredložili návrhy na aktualizáciu, aktualizácia národného plánu sa vykoná až v januári 2007.

Nesplnenou zostáva úloha Ministerstva spravodlivosti SR s termínom plnenia 31.12.2005 – „Analýza o možnostiach a potrebe legislatívnej úpravy rámcovo zasahujúcej a zjednodušujúcej riešenie redenominácie akcií a tým aj postup akcionárov (spoločníkov) v smere zachovania právnej istoty a dosiahnutia zaokrúhlených redenominovaných nominálnych hodnôt akcií.“

Stav plnenia úloh z Národného plánu zavedenia eura v SR na roky 2005 a 2006 je podrobne popísaný v prílohe.

3. Ostatné aktivity za obdobie od predloženia ostatnej správy o plnení úloh Národného plánu zavedenia eura v SR

3.1. Prieskum Európskej komisie na tému zavedenia eura v nových členských krajinách EÚ - podpora spoločnej meny na Slovensku stúpa

V poslednom prieskume verejnej mienky na tému zavedenia eura v nových členských krajinách EÚ, ktorý Európska komisia uskutočnila na prelome marca a apríla 2006 a publikovala v júni 2006, sa uvádza, že:

- 54 % respondentov v 10 nových členských krajinách EÚ podporuje zavedenie eura (nárast o 12 % v porovnaní s rokom 2005)
- 51 % respondentov v 10 nových členských krajinách EÚ očakáva pozitívne dôsledky zavedenia eura (nárast o 12 % v porovnaní s rokom 2005)
- 39 % respondentov v 10 nových členských krajinách EÚ očakáva negatívne dôsledky zavedenia eura (pokles o 10 % v porovnaní s rokom 2005)
- 45 % respondentov v 10 nových členských krajinách EÚ je veľmi dobre informovaných (nárast o 12 % v porovnaní s rokom 2005)

Z prieskumu ďalej vyplýva, že:

- 66 % Slovákov predpokladá, že SR zavedie euro v rokoch 2009 - 2010
- Slováci patria so Slovincami, Poliakmi a Maďarmi k národom, ktoré sú aj najviac presvedčené o pozitívnom dosahu eura na ich osobný život
- 29 % preferuje odloženie prijatia na čo najneskôr, čo je o 13 % menej než minulý rok
- 43% Slovákov sa obáva zvýšenia cien následkom zavedenia eura, pokles o 3 % oproti 2005, zároveň treba podotknúť, že tento údaj patrí k najnižším z prístupujúcich krajín
- 32% občanov SR vníma euro ako stabilizačný faktor pri náraste cien, čo je o 12 % viac ako minulý rok
- približne dve tretiny sa obávajú podvodov pri uvádzaní cien pri prechode na euro
- 38 % Slovákov by uvítalo takéto informácie o eure čo najskôr, 28 percentám budú stačiť pár mesiacov pred zavedením eura.
- naj dôveryhodnejším zdrojom informácií o spoločnej európskej mene je Národná banka Slovenska

Podobné prieskumy sa v súlade s Národným plánom zavedenia eura v SR zaviazal dvakrát ročne vykonať aj Štatistický úrad SR.

3.2. Informovanie verejnosti a komunikačné aktivity

Dôležitou súčasťou procesu zavedenia eura je komunikácia s verejnosťou. Vychádzalo sa hlavne z toho, že odborná verejnosť je informovaná dobre, potreba lepšej informovanosti sa ukazovala v laickej verejnosti. Ku dňu, keď do zavedenia eura zostávalo 1000 dní, bola pripravená tlačová konferencia, na ktorej bol uvedený harmonogram zavedenia eura a boli popísané konkrétne kroky, ktoré sa budú vykonávať do 1.1.2009. Zároveň bola spustená internetová stránka, na ktorú je vytvorený priamy odkaz z web stránky Úradu vlády SR. Stránka obsahuje informácie zamerané hlavne na občanov. Informuje o postupe pri zavedení eura s ohľadom na rôzne sektory hospodárstva a verejnú správu, o priamych dosahoch zavedenia eura na občana, ako bude prebiehať výmena peňazí. Sú na nej k nahliadnutiu zobrazenia slovenských eurových mincí, aktuálne dokumenty na stiahnutie, informuje o inštitucionálnom zabezpečení a pripravenosti SR na zavedenie eura. Veľmi dobre sa osvedčili dva aktívne prvky na stránke, a to možnosť zasielať e-mailom otázky, čo občania aj podnikatelia pravidelne využívajú. Druhým prvkom je možnosť prihlásiť sa k „Etickému kódexu“, ktorý je vysvetlený nižšie.

Články v novinách, časopisoch a odborných periodikách

V rôznych denníkoch a týždenníkoch boli uverejnené série článkov zaoberajúce sa rôznymi oblasťami zavedenia eura s ohľadom na cieľové skupiny, s ktorými sa komunikovalo. Denník *Nový čas* uverejnil sériu článkov o praktických dosahoch zavedenia novej meny na občanov s popisom, ako budú vyzeráť nové mince a bankovky, aký bude časový harmonogram, čo si majú v prechodnom období dvojitého oceňovania občania všimnúť atď. Občania mohli zasielať emailom otázky a na konci seriálu boli uverejnené odpovede. Pre skupinu živnostníkov budú uverejňované články v *Živnostenských novinách*. V *Hospodárskych novinách* vychádzal každý utorok seriál o eure. Ďalšie články boli uverejnené v periodikách *Euroreport* a *Eurodimenzie*.

Televízne vystúpenia a rozhlas

Dôsledkom intenzívnejších aktivít ako aj komunikácie v tlačných médiách je zvýšený záujem zo strany televízií. Splnomocnenec sa zúčastnil viacerých diskusií, poskytol rozhovory do tematicky zameraných relácií a elektronické médiá prinášajú informácie o krokoch, ktoré splnomocnenec vykonal.

Informovanie znevýhodnených skupín

V súčasnosti sa pripravujú podklady na vypracovanie poskytovania informácií pre znevýhodnené cieľové skupiny, ako sú zdravotne postihnutí občania, osamelo žijúci či starší ľudia.

3.3. Zapájanie profesijných, odborných a záujmových združení a verejnosti do procesu zavedenia eura

Splnomocnenec vyvíjal rôzne aktivity, v ktorých sa snažil zapojiť profesijné a záujmové združenia do procesu s cieľom získať spätnú väzbu a ich podporu. Zúčastnil sa na viacerých odborných konferenciách s prednáškami o dosahoch zavedenia eura na slovenské hospodárstvo, resp. jednotlivé podnikateľské odvetvia. Vystúpil napr. na konferenciách Zväzu obchodu, Podnikateľskej aliancie Slovenska, Združení miest a obcí Slovenska, Intracu a podobne.

Zároveň sa uskutočnili rokovania s odbornými, záujmovými a profesijnými združeniami, zahŕňajúce celé spektrum spoločnosti. Uskutočnilo sa stretnutie s najvyššími predstaviteľmi Konfederácie odborových zväzov, na ktorom sa so splnomocnencom dohodli na pravidelnom informovaní členskej základne cez odborárske noviny.

Slovenský živnostenský zväz inicioval stretnutie s cieľom prerokovať špecifické problémy pri zavedení eura, s ktorými sa potýkajú hlavne malí podnikatelia a živnostníci. Boli dohodnuté pravidelné stretnutia, na ktorých sa budú tieto problémy prerokovávať. Kancelária splnomocnenca pripravuje podklady pre články, ktoré budú vychádzať v každom čísle Živnostenských novín a tematicky informovať o oblastiach, ktoré sa dotknú živnostníkov a malých podnikateľov. Na jeseň plánuje SZZ konferenciu, na ktorej chce informovať svojich členov o praktických dosahoch pri prechode na euro. Kancelária splnomocnenca sa podieľa na obsahovej príprave konferencie.

Na stretnutí s výkonným riaditeľom Asociácie bánk Slovenska bolo prerokovaných viacero námetov na možnú spoluprácu. Asociácia má záujem podieľať sa na komunikácii a podpore vládnych aktivít smerom k obyvateľstvu. Ide napr. o podieľanie sa na nákupe a zaslaní „euro-kalkulačiek“, ktoré by mali byť distribuované do každej domácnosti. Každá domácnosť by tak dostala kalkulačku, v ktorej by bol fixne uložený oficiálny kurz Európskou komisiou. Občania dostanú výraznú pomoc pre orientáciu v nových nominálnych hodnotách tak, aby ceny prepočítavali s čo najväčšou presnosťou.

Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK) v spolupráci s NBS do konca roka 2006 pripravuje 3 semináre pre podnikateľskú sféru „Slovensko a euro“ v Bratislave, Banskej Bystrici a Prešove. A v týchto aktivitách bude pokračovať aj v roku 2007 a 2008. Rovnako v spolupráci s NBS pripravuje praktickú príručku pre podnikateľov „Zavedenie eura na Slovensku“.

3.4. Prijatie Etického kódexu

Etický kódex reaguje na jednu z hlavných obáv občanov v procese zavedenia eura na Slovensku, a to obavy zo zdražovania. Jeho cieľom je zabezpečiť transparentnosť celého procesu a zabrániť akémukoľvek poškodzovaniu občanov zo strany obchodníkov a iných podnikateľov.

Etický kódex bol vypracovaný z iniciatívy splnomocnenca. Zámerom Etického kódexu je osloviť čo najširšiu podnikateľskú obec, ktorá bude deklarovať ochotu a dobrú vôľu svojím korektným správaním prispieť k hladkému a pre všetky strany výhodnému zavedeniu novej meny v súlade so základnými princípmi podnikateľskej etiky. Je to silný morálny záväzok voči spotrebiteľom.

Medzi prvými signatármi Etického kódexu sú podnikatelia združení v Podnikateľskej aliancii Slovenska a v súčasnosti sa k nemu hlási dvadsiatka veľkých firiem na Slovensku. K signatárom Etického kódexu sa jednoznačne prihlasuje aj SOPK, keďže od svojho vzniku presadzuje uplatňovanie etických

princípov v podnikaní (v tomto roku vyhlásila už 6. ročník súťaže za uplatňovanie etických princípov v podnikaní „Veľká cena SOPK“). Táto iniciatíva je otvorená, v súčasnosti prebiehajú rokovania o prístupe s ďalšími zväzmi a združeniami a je možnosť pripojiť sa ku kódexu aj cez stránku www.euro.vlada.gov.sk.

Cenový monitoring

Pre zabezpečenie väčšej cenovej transparentnosti navrhol splnomocnenec vykonávať po začatí dvojitého oceňovania cenový monitoring na týždennej báze a na užšom spotrebnom koši. Štatistický úrad SR vypracoval návrh na takýto zúžený spotrebný koš. Táto úloha je v štádiu rozpracovania.

Euro do škôl

Medzi skupiny, s ktorými treba špeciálne pracovať, patria aj žiaci a študenti. Účelom tohto projektu je vytvoriť základné informačné materiály, ktoré budú jednoduchým spôsobom vysvetľovať praktické dosahy zavedenia novej meny na občanov. Žiaci získajú vďaka projektu informácie o bankovkách, minciach, ich ochranných prvkoch, o platení eurom, procese výmeny korún za euro i dvojitom oceňovaní. Na celom procese sa budú aktívne metodicky podieľať odborníci Ministerstva školstva SR. Kancelária splnomocnenca pripravila obsahový návrh na učebné materiály, MŠ SR ho upraví tak, aby vyhovoval cieľovým skupinám – študentom a žiakom. Informácie o eure sa žiaci dozvedia v rámci vyučovania predmetov občianska náuka a náuka o spoločnosti. V druhej polovici školského roka 2006/2007 bude do učebných osnov základných a stredných škôl zapracovaná odborníkmi téma zavedenia jednotnej európskej meny.

4. Najdôležitejšie úlohy na obdobie do konca decembra 2006

Komerčné banky na základe svojich analýz a po usmernení NBS určia celkovú potrebu hotovosti v eurách a objednávajú si potrebné množstvo v požadovanej štruktúre v NBS zaužívaným a zmluvne dohodnutým spôsobom.

Ministerstvo hospodárstva SR vypracuje koncepciu ochrany spotrebiteľa pred neodôvodnenými cenovými dôsledkami menovej konverzie vrátane pravidiel konverzie cien na eurá a duálneho oceňovania a tiež analýzu dosahu zavedenia eura na malých a stredných podnikateľov ešte pred jeho zavedením v SR.

Ku koncu januára 2007 pripraví minister financií v spolupráci so splnomocnencom v poradí tretiu hodnotiacu správu o plnení národného plánu.